

OECD *Multilingual Summaries* The Ocean Economy in 2030

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: [10.1787/9789264251724-en](https://doi.org/10.1787/9789264251724-en)

Oceánske hospodárstvo v roku 2030

Zhrnutie v slovenčine

Oceán pre mnohých predstavuje novú hranicu hospodárstva. Uchováva v sebe prísľub nesmierneho bohatstva zdrojov a veľký potenciál na oživenie hospodárskeho rastu, podporu zamestnanosti a inovácií. Čoraz častejšie sa tiež chápe ako nenahraditeľný prvok na riešenie mnohých globálnych problémov, ktoré v nasledujúcich desaťročiach čakajú planétu, a to od svetovej potravinovej bezpečnosti a zmeny klímy až po zabezpečenie energetických a prírodných zdrojov a lepšiu zdravotnícku starostlivosť. Hoci má oceán obrovský potenciál pomôcť pri riešení týchto problémov, už teraz je pod tlakom z nadmerného využívania, znečisťovania, poklesu biodiverzity a zmeny klímy. Využívanie plného potenciálu oceánu si teda vyžiada zodpovedné, trvalo udržateľné prístupy k jeho hospodárskemu rozvoju.

Oceánske hospodárstvo zahŕňa oceánsky priemysel (napríklad lodnú dopravu, rybolov, veternú energiu na mori, morské biotechnológie), ale aj prírodné bohatstvo a ekosystémové služby, ktoré oceán poskytuje (ryby, plavebné trasy, absorpcia CO₂ a podobne). Keďže obe oblasti sú navzájom neoddeliteľne prepojené, táto správa sa zaoberá mnohými stránkami ekosystémových služieb a ekosystémového riadenia a súčasne sa zameriava na rozmer oceánskeho priemyslu.

Z hľadiska príspevku odvetví oceánskeho priemyslu k hospodárskym výsledkom a zamestnanosti má svetové oceánske hospodárstvo veľký význam. Z predbežných výpočtov na základe údajov z databázy OECD pre oceánske hospodárstvo vyplýva, že hodnota výstupu oceánskeho hospodárstva v roku 2010 bola 1,5 bilióna USD alebo približne 2,5 % svetovej hrubej pridanej hodnoty. Ťažba ropy a zemného plynu na mori predstavovala jednu tretinu celkovej pridanej hodnoty oceánskeho priemyslu, nasledovaná námorným a pobrežným cestovným ruchom, zariadeniami pre námornú dopravu a prístavmi. Priame zamestnávanie na plný pracovný čas v oceánskom hospodárstve dosiahlo v roku 2010 približne 31 miliónov pracovných miest. Najväčšími zamestnávateľmi boli priemyselné loviská s vyše jednou tretinou všetkých pracovných miest a námorný a pobrežný cestovný ruch takmer s jednou štvrtinou pracovných miest.

Hospodárska činnosť v oceánoch rýchlo rozširuje a je poháňaná najmä rastom svetovej populácie, hospodárskym rastom, obchodom a zvyšujúcimi sa úrovňami príjmu, klímou, životným prostredím a technológiami. Dôležitým obmedzením rozvoja oceánskeho hospodárstva je však súčasné zhoršovanie ich stavu. Antropogénne emisie CO₂ sa v poslednom čase zvyšujú, pričom oceány pohlcujú veľkú časť uhlíka, čo vedie k jeho acidifikácii. Okrem toho sa zvyšuje teplota a hladina morí a menia sa oceánske prúdy, čo má za následok stratu biodiverzity a biotopov, zmeny v zložení populácie rýb, v modeloch ich migrácie a vo vyššej frekvencii závažných výkyvov oceánskeho počasia. Vyhliadky budúceho oceánskeho rozvoja ešte viac zhoršuje znečisťovanie zo zdroja na pevnine, najmä poľnohospodárske splašky, chemické látky a makroplasty a mikroplasty, ktoré sa do oceánov dostávajú prostredníctvom riek, ako aj nadmerný rybolov a prelovené populácie rýb v mnohých častiach sveta.

Veľa odvetví oceánskeho priemyslu má potenciál do roku 2030 prekonať rast svetového hospodárstva ako celku, a to z hľadiska pridanej hodnoty, ako aj z hľadiska zamestnanosti. V prognózach sa uvádza, že medzi rokmi 2010 a 2030 by oceánske hospodárstvo v prípade vývoja za nezmenených okolností mohlo viac než zdvojnásobiť svoj prínos k svetovej pridanej hodnote, pričom dosiahne vyše 3 biliónov USD.

Mimoriadne silný rast sa očakáva v odvetví morskej akvakultúry, veternej energie na mori, spracovania rýb a výstavba a oprava lodí. Odvetvia oceánskeho priemyslu majú tiež potenciál vytvárať významný príspevok k rastu zamestnanosti. V roku 2030 sa predpokladá, že budú poskytovať približne 40 miliónov ekvivalentov plného pracovného času v prípade vývoja za nezmenených okolností. Najrýchlejší rast pracovných miest sa očakáva v prípade veternej energie na mori, morskej akvakultúry, spracovania rýb a prístavných činností.

Očakáva sa, že v najbližších desaťročiach bude mať vedecký a technologický pokrok zásadnú úlohu pri riešení mnohých spomínaných environmentálnych problémov súvisiacich s oceánmi a pri ďalšom rozvoji oceánskych hospodárskych činností. Inovácie týkajúce sa progresívnych materiálov, podmorského inžinierstva a technológií, senzorov a zobrazovania, satelitných technológií, komputelizácie a analýzy veľkých dát, autonómnych systémov, biotechnológií a nanotechnológií – každý sektor oceánskeho hospodárstva bude ovplyvnený týmto technologickým rozvojom.

Regulácia a verejná správa budú mať problémy pri takto rýchlej zmene udržať krok. Svet je čoraz viac multipolárny a je čoraz ťažšie dosiahnuť medzinárodný konsenzus v celosvetových a regionálnych otázkach kľúčových pre životné prostredie oceánov a odvetvia oceánskeho priemyslu. Aspoň v predvídateľnej budúcnosti sa očakáva, že regulácia oceánskych činností ostane prevažne sektorová a jej úsilie bude zamerané na začlenenie rozvíjajúcich sa odvetví oceánskeho priemyslu do existujúcich a fragmentovaných regulačných rámcov.

Budúci rast oceánskeho priemyslu v rozsahu, ako sa naznačuje v tejto správe, poukazuje na možnosť rastúceho tlaku na oceánske zdroje a oceánsky priestor, ktoré už teraz čelia značnému tlaku, a to nielen vo výhradných hospodárskych zónach, kde sa odohráva väčšina činností. Súčasná neschopnosť riešiť tieto tlaky efektívnym, dobre načasovaným spôsobom sa pripisuje z veľkej časti historicky sektorovým riadením námorných činností. Ako reakcia na čoraz väčšie tlaky sa v posledných rokoch výrazne zvýšil počet krajín a regiónov, ktoré zavádzajú strategické politické rámce na lepšie hospodárenie s oceánskymi zdrojmi v ich výhradných hospodárskych zónach. Efektívnejšiemu hospodáreniu s oceánskymi zdrojmi však stojí v ceste veľa prekážok, ktoré sa budú musieť v blízkej budúcnosti vyriešiť.

S cieľom zvýšiť dlhodobé vyhliadky na rozvoj v oblasti oceánskeho priemyslu a jeho prínos k rastu a zamestnanosti a súčasne zodpovedne a udržateľne hospodáriť s oceánskymi zdrojmi sa v tejto správe predkladá niekoľko odporúčaní na zlepšenie trvalo udržateľného rozvoja oceánskeho hospodárstva.

- **Pomáhať rozvoju väčšej medzinárodnej spolupráce v oblasti námornej vedy a technológií ako prostriedku na stimulovanie inovácií a posilnenie trvalo udržateľného rozvoja oceánskeho hospodárstva.** To okrem iného znamená: vykonanie komparatívnych analýz a preskúmaní úlohy vládnej politiky v porovnaní s námornými zoskupeniami na celom svete, najmä pokiaľ ide o ich efektívnosť pri stimulácii a podpore medziodvetvových technologických inovácií v námornej oblasti; vytvorenie medzinárodných sietí na výmenu názorov a skúseností pri zriaďovaní centier excelentnosti, inovačných inkubátorov a ďalších inovačných nástrojov v oblasti medziodvetvových námorných technológií a zlepšenie vzájomnej výmeny technológií a inovácií medzi krajinami na rozličnom stupni rozvoja.
- **Posilniť integrované hospodárenie s oceánskymi zdrojmi.** Súčasťou tohto posilnenia by malo byť najmä väčšie využívanie ekonomickej analýzy a hospodárskych nástrojov v rámci integrovaného hospodárenia s oceánskymi zdrojmi, napríklad vytvorením medzinárodných platforiem na výmenu znalostí, skúseností a najlepších postupov a zvýšením úsilia na hodnotenie ekonomickej efektívnosti verejných investícií do námorného výskumu a pozorovaní. Malo by byť zamerané aj na podporu inovácií v rámci štruktúr riadenia, procesov a účasti zainteresovaných strán s cieľom zvýšiť účinnosť, efektívnosť a inkluzívnosť integrovaného hospodárenia s oceánskymi zdrojmi.
- **Zlepšiť štatistickú a metodologickú základňu na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni na meranie rozsahu a výkonnosti oceánskeho priemyslu a jeho prínosu k celkovému hospodárstvu.** To by okrem iných úloh mohlo zahŕňať ďalší rozvoj databázy OECD pre oceánske hospodárstvo.
- **Vybudovať väčšiu kapacitu pre očakávaná v oblasti oceánskeho priemyslu, vrátane posudzovania budúcich zmien v oceánskom priemysle a ďalšieho rozvoja aktuálnej kapacity OECD na modelovanie budúcich trendov v oceánskom hospodárstve v celosvetovom meradle.**

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *The Ocean Economy in 2030*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264251724-en